

ORAH

Red: JUGLANDALES
 Porodica: Juglandaceae
 Rod: Juglans L.
 Vrsta: *Juglans regia* L. – orah

Morfološka obilježja

Listopadno, do 30 m visoko drvo, vitkoga i visokog. Kora debela i starijih grana je crnka, debela bogato razgranjena, široke i prozirne krošnje. Mlade su grančice (izbojci) snažne, stisnute, glatke i manje ili više uzdužno ispucane. Mlade su grančice (izbojci) snažne, stisnute, glatke i manje ili više uzdužno ispucane. Mlade su grančice (izbojci) snažne, stisnute, glatke i manje ili više uzdužno ispucane. Mlade su grančice (izbojci) snažne, stisnute, glatke i manje ili više uzdužno ispucane. Mlade su grančice (izbojci) snažne, stisnute, glatke i manje ili više uzdužno ispucane.

Cvjetovi su jednospolni, jednodomni. Muške su rese do 15 cm duge, sastavljene od mnogo cvjetova, sjedeće, viseće, razvijaju se postrance na jednogodišnjim grančicama. Muške se rese sastoje od 100 – 160 cvjetova. Muški cvjetovi imaju ocvijeće (perigon) sastavljeno od 4 zelenkasta listića koji su manje ili više srasli sa 2 male brakteje. Prašnika ima 6 – 30, njihovi su filamenti prošireni, a prašnice (antere) raspoređene postrance. Ženski su klasovi uspravni, sastavljeni od 1 – 5 cvjetova, razvijaju se terminalno na jednogodišnjim grančicama. Perigon ženskih cvjetova sastavljen je od tučka i 2 brakteje, a u gornjem dijelu nosi 4 poluokrugla, tupa vrška. Plodnica je podrasla, nepotpuno dvogradna, a sadrži 1 sjemeni zametak. Tučak ima 2 njuške (stigme), štapicaste, srpasto svinute, na gornjoj strani kratko resaste. Oprašivanje se obavlja vjetrom (anemogamija). Perikarp (egzokarp i mezokarp) je mesnat, oko 3 mm deo, na površini gol, pri dozrijevanju nepravilno puca. Plod je 3 – 5 cm duga, jajasta ili okruglasta, na površini tupo valovita, naborana ili glatka, koštunica. Za vrijeme dozrijevanja "ljuska" se lako odvaja od mesnatog dijela uploda i otpada s biljke. "Ljuska" (endokarp) manje je ili više čvrsta, sklerenhimatizirana, otvoreno smeđa. Sjemenka je velika, sa 2 štastasto poluokruglaste, tupo naborane supke, koje se uglavnom lako odvajaju od "ljuske". Vrlo je hranjiva, jer sadrži masna ulja, bjelancevine i vitamine.

Namjena

Orah je voćna vrsta koja se uzgaja radi kvalitetnih plodova koji sadrže jestivu sjemenku. Jede se sirova, služi za pripremanje različitih jela (kolača) ili se prerađuje (ulje). Uzgaja se i radi vrlo cijenjenog drvca (daske, furnir), kao i za kombiniranu proizvodnju (plod i drvo).

Razmnožava se cijepljenjem (sorte) i sjemenom. Vrsta u nas raste i samoniklo u termofilnim listopadnim šumama, ponajprije u gorskom pojasu kontinentalnih područja, na Balkanskom poluotoku izrazito reliktnog tipa. Sadi se pretežno u jesen, s razmakom od 8 – 10 m između redova te 7 – 9 m u redu. Često se uzgaja kao pojedinačno stablo u okućnicama i drvoredima.

SEČERNA RI

Red: CARYOPHYLLA
 Porodica: Chenopodiaceae
 Rod: Beta L.
 Vrsta: Beta vulgaris var. vulgaris (Beta vulgaris DC.)

Morfološka obilježja

Dvogodišnje mesnato zadebljano stog hipokotila koji raste dijelom. Meso joj je bijelo, rom (do 17% vjetrovno). Iz skrivenih kotila u prvom rano rasporu pretežno od (od 50 – 90) je položen uspravno hipokotila bljika, koji donji ima sjedeći, cijelovit, neznačajno. Cvjetovi Ocvijeće ispruženo 3 plodna Prašnic s 1 sjemenom. Sjemenke

Namjena

Šećer sadrži rezan nejestivo prik te 1 vis